

влагата (воденъ лжть) въ масата на мотора, и отъ тамъ, въмагнета, и прекъсвача въпреки че прекъсва веригата, обаче електрическия токъ не ще се прекъсва, и не ще се появяват искри въ моторния цилиндръ. Това овлажняване на моторния прекъсвач най-често става въ газоженитъ мотори, защото генератория газъ, напуштачки скрубера (покрия пречистител) увлича съ себе си водни частички, които, навлизайки съ газа въ моторния цилиндръ, отдълват се отъ него, и овлажняват цилиндръ, и най-вече прекъсвача. Овлажняване на прекъсвача се предизвиква и при моторите, които се пускат въ движение чрезъ згъстенъ въздухъ (или експлозивни газове) отъ въздушната стоманена пускателна буталка, въ която згъстенъ въздухъ, или газове, има и влага, която, при нахлуването на згъстения въздухъ въ моторния цилиндръ, кондензира се върху прекъсвача, и го овлажнява, а съ това и мотора не може да се пусне въ действие. Въ такива случаи, че трбба да се извади цвляция прекъсвачъ отъ моторната глава, и достатъчно да се затопли, така щото, че се предотвратява и овлажняването на прекъсвача, понеже водните частици, попадайки върху него, отъ топлината му ще се изпаряват. Освенъ това, причини за нередовности въ моторния прекъсвач могат да бждат още: трудно движуще се въ леглото си чукче, или заяло въ него, въ който случай, употребявя се въздушането на петролъ въ леглото му; разстоянието между външният край на чукчето и лосчето, което непосредствено го бута, е или недостатъчно, или е много-голямо (нормалното разстояние трбба да е 2 миллиметра); пружината на чукчето отслабала; попаднала влага вътре въ леглото на изолираната наковалничка, и предизвиква късо съединение между нея и масата на прекъсвача; въ случаи, че трбба да се извади наковалничката, добре да се почисти, старательно да се изолира и достатъчно да се затъгне въ леглото си (въ тълото на прекъсвача); може да се е повредила изолацията на наковалничката — трбба да съмните сънова (винаги трбба да има резервна изолация за наковалничката). Трбба да се внимава, чото вътрешните краини на чукчето и наковалничката да не се много изтъняват (отъ постоянното испилване при почистване на допирнитъ имъ вътрешни части), защото могат лесно да се нажежават отъ вътрешната висока температура през време на горенето въ моторния цилиндръ, и наженениетъ имъ краини че предизвикват или контра експлозии през време на компресията въ цилиндра, или пък възпламеняване на пресната горивна смъесь отъ смукването й въ цилиндръ, а следователно, и избухването й въ смукателната моторна тръба. И въ двата случаи на контра експлозия (през време на компресията или смукването въ цилиндра) може да се предизвика и нѣкоя сериозна повреда въ мотора. Причини за нередовности въ кабела, отъ магнета за наковалничката на прекъсвача, може да сѫ — повреда въ изолацията на кабела (къто съединение, между кабела и масата на мотора); не добре закрепени крайцата на кабела къмъ магнетния анкър и наковалничката, или пъкъ нечисти съединенията имъ; зацепано или счупечно токопренателно въглеще на магнетния анкър. Причиниът въ магнета за преустановяване на запалването въ моторния цилиндръ може да сѫ — изменение положението на анкъра, т. е. когато анкъра е въ покой, пружинитъ му не го държать

вече въ вертикалното му положение, а се е измѣстило отъ него, следователно, когато моторния палец освободи анкърния палец, анкъра нѣма да идва вече въ изгодното си положение, въ друго нѣкое положение, при което, въ анкърната намотка електродвигателната сила или ще е много малка, или може би и нула (когато анкъра е въ хоризонталното си положение), и въпреки че моторния прекъсвачъ ще прекъсва, електрическа искра въ моторния цилиндръ нѣма да се появява. Освенъ това, като причина за нередовности въ магнета може да сѫ: затѣгнатъ анкъра въ лагерите му (анкъра трбба да има една странична слабина или игра около 0,5 м., м.), или пъкъ пружинитъ му не го връща брѣже, когато моторния палец освободи анкъра, следователно, и скоростта на пресичането силовитъ линии отъ анкърната намотка ще е много малка, значи и възбуденето въ нея електродвигателна сила ще е малка, и недостатъчна за предизвикване на електрически искри въ моторния цилиндръ (защо въ момента на прекъсването отъ моторния прекъсвачъ и екстра тока ще е недостатъчно напрежение, и искрите въ прекъсвача ще сѫ или много слаби, или нѣма да се появяват. Отслабването магнетизма на стоманените магнети на магнетния апаратъ съ низко напрежение може да бѫде причината за слабите електрически искри, или преустановяването имъ въ моторния цилиндръ.

Центрковата на магнета съ низко напрежение за себе си и къмъ мотора ще разгледаме въ отдельна статия: "Центркова на магнетите съ низко и високо напрежение себе си, и къмъ моторите".

Катастрофи и нещаствия съ разни видове мотори, трактори, автомобили и мотоциклети

б). Контра експлозии въ моторите, и последствията имъ. Съкъсане или срѣзване на колѣнчата моторна осъ (моторния валъ) отъ контра експлозии.

Въ България до сега сѫ станали множество съкъсанния или срѣзвания на колѣнчата моторна осъ въ различни видове мотори, и разбира се, че тъзи големи моторни повреди продължават още да стават. Съкъсането на колѣнчата моторна осъ е съпроводено не само съ разноски за набавянето на нова осъ, но и тази доставка трае по нѣколько месеца, а следователно, и работата на предприятието за дълго време спира, придружено съ още по-голяма загуба за него. Причината за съкъсането на моторната осъ е, преди всичко, извѣрдено сънината контра експлозия (бризантна експлозия) през време на компресията въ моторния цилиндръ. Въ различните мотори, по една или друга причина, често се предизвикват контра експлозии, но, разбира се, че не винаги съпроводени съ катастрофи, защото тогава нѣмаше и здравът мотор да остане! Контра експлозия значи, пълното възпламеняване на горивната смъесь въ моторния цилиндръ да стане, когато буталото не е стигнало още мъртвото си положение —край на периода на компресията, следователно, и буталото бива силно тласнато контра на движението